

• Radivoj Rehar:

Sirota Nadica.

Pravljica.

V tistih časih, ko še niso rasle po naših gozdovih borovnice, inaline in jagode, je žrvela na Nanosu bogata žena, ki je bila silno skopa in trdosrčna. Imela je lep grad in obsežna posestva in bila je vdova ter brez otrok. Njena skopost in trdosrčnost je bila tako velika, da je ni omehcala niti beda lastne sestre, ki je bila silno revna in je inorala preživljati sebe in svojo malo Nadico s trdim vsakdanjim delom. Ta uboga mati je hodila večkrat k svoji bogati sestri v grad in jo prosila kruha.

»Če ga že ne maraš dati meni,« je jokaje prosila uboga mati, »daj ga vsaj moji mali Nadici!«

Skopulja se pa ni dala preprositi: spodila je svojo revno sestro in naščirvala na njo še svoje hude pse.

Trdo vsakdanje delo in pomanjkanje hrane je končno uničilo ubogo mater. Umrla je in sirota Nadica je ostala sama. Ker ni poznala nikogar, h komur bi se zatekla v tej hudi sili, se je napotila k svoji bogati teti v grad in jo jokaje in s povzdignjenimi rokarni prosila, naj se je usmili in jo obdrži pri sebi. Hudobna teta se izprva ni dala preprositi, ko je pa sirota le še moledovala in plakala, se je Daposled vendar vdala.

»Dobro,« je rekla, »obdržim te pri sebi, toda samo pod pogojem, da boš jedla in spala pri deklah in gonila na pašo moje ovce. Toda gorje ti, če katero zgubiš! Spodila te bom z gradu in naščuvala nate pse, da te požro. Si razumela?«

»Sem!« je odgovorila Nadica, vesela, da si bo inogla prislužiti vsaj borni vsakdanji kruhek in da bo imela skromen kotiček, kamor bo na večer jahko položila trudno glavieo.

Tako je postala uboga Nadica pastirica svoje hudobne tete. Gonila je na pašo njene ovce in jedla ter spala pri deklah, ki so bile prav tako hudobne kakor njih gospodinja. Nadici se je pri njih prav slabo godilo. Jestni so ji dajale brezsrčne ženske le tisto, kar je njim ostalo, in spati je morala na trdih golih tleh.

Nekega dne, ko je bila Nadica s tetinimi ovci na samotni planinski goličavi daleč od gradu, se je nenadoma pripodilo iz gozda veliko krdelo lačnih volkov. Planili so nad ovčice in jih pol poklali in požrli. Tedaj se je Nadica spomnila na grožnje hudobne tete in obšel jo je nepopisen strah. Nazaj v grad si ni upala, ker je vedela, da bi jo teta brez usmiljenja izročila divjim psom. Odpravila se je v gozd.

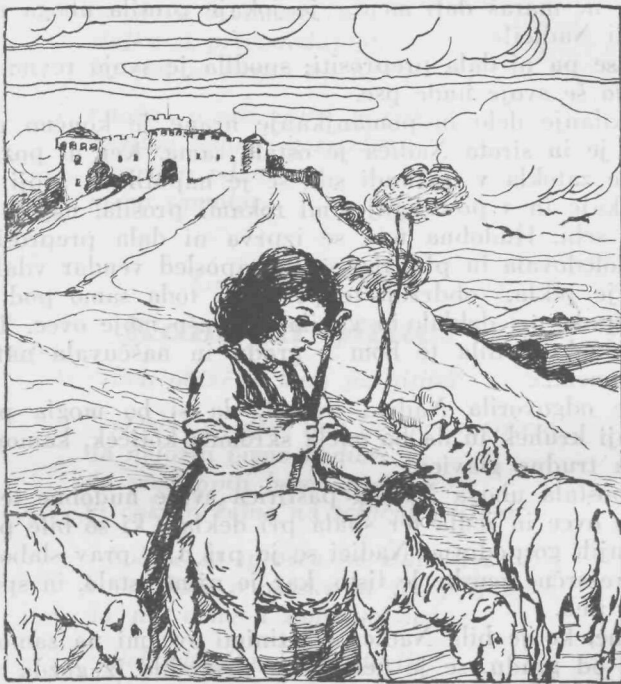
Dolgo, silno dolgo je tavalala po temnih goščavah in bilo je že pozno popoldne, ko je dospela v začarano hosto kraljice gozdnih deklic. Trudna je bila in silno lačna, toda s seboj ni imela ne mrvice kruha. Zato je sedla na tla in se milo razjokala. Iz vsake njene solze pa, ki je kanila na začarana tla, je zrasel zelen grmiček, poln vabljevih in sočnih črnih jagod. Nadica jih je pričela nabirati in jesti in kmalu ni več čutila lakote in žeje. Te črne jagode so bile borovnice, ki jih dotlej še ni bilo na svetu.

Ko se je deklica nasitila, je šla dalje in je prišla naravnost v grad kraljice gozdnih deklic. Kraljica se je močno začudila, ko je zagledala revno pastirico. Pobožala jo je po objokanem licu in jo vprašala, odkod je in po kaj prihaja. Nadica neha jokati, povesi oči in pove prelepi ženi, kaj se ji je pripetilo. kako so prišli volkovi in ji raztrgali pol tetine črede.

>Dobro,« ji reče kraljica, »da si prišla ravno k meni. Takoj boš dobila nazaj svoje ovce.« Pri teh besedah vzame v roko zlato piščalko in nanjo zažvižga. In glej: iz temnega gozda se pripodi krdelo volkov, prav onih, ki so bili požrli Nadine ovce. Krotki kakor psički poležejo okrog kraljice. Ta pa pograbi tanko šibico in udari po njih. Kakor bi trenil, se spre-mene v lepe, pohlevne ovce.

»Tu imaš svoje ovce!« reče deklici kraljica in zamahne v drugo. Tedaj završi v vrliovih temnih smrek, nebo se zatemni in preden se Nadica zave, kaj in kako, že se znajde s čredo na tetini goličavi. Naglo se napoti proti domu, vesela, da se je vse tako lepo in srečno izteklo.

Hudobna teta je stala ravno u dvorišču svojega gradu, ko je prispela domov Nadica s svojimi ovčicami. Žena jih brž pregleda in prešteje. Pre-

gleda in prešteje jih enkrat, dvakrat, trikrat, toda vselej jih našteje polovico več, kakor bi jih lnoralo biti, in strašno se razjezi.

»Kje si pa ukradla te ovce?« se zadere nad ubogo Nadico, ki se je od strahu tresla kakor šiba na vodi.

Deklica *strmi v hudo teto in ne more* razumeti, kaj hoče. *Ni aamreč* znala še šteti, zato tudi ni vedela, da je prignala domov dvakrat toliko ovac, • kakor jih je odgnala zjutraj z doma. Kraljica gozdnih deklic je bila spre-menila v ovčice vse one volkove, ki so bili pritekli na njen klic, teh je bilo pa mnogo več kakor poklanih ovac.

Ker Nadica na to vprašanje ni vedela pojasnila, jo je brezsrčna teta hudo pretepla.

»Tako,« je kričala, »tudi krasti znaš, ti hudobnica! Za kazen boš danes brez večerje.«

Uboga deklica je morala lačna in trudna na svoje ležišče.

Naslednji dan je odšla Nadica s svojo ovčjo čredo spet na pašo pred gozd. In glej: ko niti najmanje ni pričakovala, se je spet pripodilo krdeč lačnih volkov in ji požrlo polovico ovčic. Vsa obupana se je podala deklica spet za njimi v temno goščavo, da bi iznova poiskala kraljico gozdnih deklic in jo poprosila pomoči. Hodila je in hodila, do kraljičinega gradu pa ni prišla. Žalostna, trudna in lačna je sedla na tla in se pričela jokati. Iri iz vsake njene solze, ki je kanila na gozdna tla, je zrasel zelen grmiček, ves poln mehkih rdečih jagod. Nadica jih je pričela nabirati in jesti in kmalu jo je minula lakota. Te mehke rdeče jagode so bile maline, ki jih dotlej še ni bilo na svetu. Ko se je nasitila, je šla dalje in je kmalu dospela do kraljičinega gradu. Urno je poiskala svojo dobrotnico in ji povedala, kaj se ji je zgodilo. Kraljica je zažvižgala in spet so pritekli iz gozda volkovi in posedli okrog nje, krotki kakor psički. Pogledala jih je, zamahnila s svojo zlato šibico in volkovi so se spremenili v pohlevne ovce ter zginili z Nadico na skopuljino predgozdno goličavo.

Hudobna teta je spet čakala na dvorišču, ko se je vračala deklica s svojo čredo zvečer proti gradu. Pazljivo je spet preštela ovce, in glej: bilo jih je še dvakrat več kakor prejšnjega dne. Nadica je bila spet tepena in spet je morala brez večerje spat.

Tudi tretjega dne je odšla Nadica s tetinimi ovci na predgozdno goličavo. Od močnih udarcev, ki jih je bila dobila od hudobne tete, jo je hodelo vse drobno telo. Zato je legla v mehko travo in zaspala. Pa ni spala dolgo. Iz dremavice jo je neudoma prebudilo obupno meketanje. Preplašena je planila pokonci in opazila, kako se bliža njeni čredi ogromno krdeč volkov. Divje in lačne se zaženo zveri med prestrašene ovce in jih spet polovico pokoljejo in požró.

Radi neprestanih uezgod vsa obupana, sklence deklica, da se ne vrne več v grad, temveč da poišče kraljico gozdnih deklic in jo poprosi, naj jo obdrži pri sebi. Odide v temni gozd in išče poti do kraljičinega gradu. Toda ne more ga najti. Bilo je že pozno popoldne, ko izmučena prispe do prijazne gozdne jase in ker je bila žejna in lačna, sede v mehko travo in se razjoče. Iz vsake njene solze pa, ki kane na gozdna tla, zraste mala zelena rastlina, polna sladkih rdečih jagod. Deklica jih prične nabirati in jesti in kmalu jo mine lakota. Te sladke drobne jagode so bile rdeče jagode ali smukvice, ki jih dotlej še ni bilo na svetu. Ko je bila sita, se napoti dalje in prav kmalu — da sama ni vedela; kdaj in kako — prispe do čarobnega gradu kraljice gozdnih deklic. Naglo jo poišče in ji pove, kaj se ji je bilo pripetilo, kako je bila že tlvakrat tepena, in jo milo poprosi, naj jo obdrži pri sebi.

Sočutno in ljubeznivo jo posluša prelepa kraljica. Prošnje pa, naj jo obdrži pri sebi, ji pa ne more uslišati.

»Pri nas bi ti, ubožica, ne mogla živeti,« ji reče kraljica. »Naša vilinska hrana bi ti škodovala; pokvarila bi si želodec in bi uinrla. Vrniti se raoraš v tetin grad, a nič se ne boj, vse bo dobro. Nikoli več te hudobnica ne bo tepla in nič več ti ne bo treba jesti z deklarai in spati na golih kamenitih tleh. Imam te rada kakor lastno hčerko, ker si dobra, pridna in ubogljiva. Zato ti bom dala darilo, kakršnega še nisem dala nikomur.«

Pri teh besedah je izročila kraljica Nadici tanko zlato šibico in ji rekla: »Glej, to je moje čudodelno darilo! Hrani ga kakor najdragocenejši zaklad! Dokler bo v tvojih rokah, se ti bo godilo dobro in nobena nesreča ti ne bo mogla škodovati. Eno si pa zapomni in ne pozabi nikoli: Uporablaj to šibico saino v resni nevarnosti!«

Ganjeua do solz vzame Nadica čarodejno tlarilo iz belih rok prelepe kraljice. In spet zažvižga ua svojo zlato piščalko in prikliče iz gozda krdelo volkov. Pohlevni kakor psički poležejo okrog njenih nog.

»Zamahni s svojo zlato šibo!« reče deklici kraljica. Deklica stori, kakor ji je bilo ukazano, in volkovi se na mah spremene v krotke ovčice. Bilo jih je toliko, da jih še sama skupulja ne bi mogla prešteti.

»Pojdi zdaj domov in pomni, kaj sem ti naročila!« ji reče kraljica, jo objame in pristrčno poljubi na belo čelo.

Hvaležno se Nadica pokloni svoji dobrotnici, zamahne z zlato šibico in hipoma se znajde s svojo ogromno ovčjo čredo na prostrani predgozdni goličavi ter se odpravi domov.

Spet je čakala hudobna teta na dvorišču in ko je zagledala Nadico z ogromno čredo ovčic, je pozelenela jeze. Naglo je pograbila debelo palico in planila na ubogo nečakinjo.

»Jaz ti bom pokazala, nesramna tatica in ničvrednica!« je kričala hudobna žena vsa iz sebe. »Ubijem te!« je zarjula in dvignila debelo gorjačo, da z njo udari in ubije Nadico. Udarila je pa ni! Hipoma, kot bi trenil, se je spomnila deklica kraljičinega cWu in njenih besedi, zamahnila z zlato šibico, in vse ogromno ovčje krdelo se je spremenilo v strašne volkove, ki so divji in požrešni planili na skupuljo in jo pri priči raztrgali. Ko so to izvršili, so pohlevni kakor psi polegli okrog cleklice, ki jih je spet spremenila v krotke in pohlevne ovčice.

Hudobne dekle, ki so videle z grajskih lin, kaj se je bilo zgodilo z njih gospodinjo, so prestrašene in skesane pritekale k Nadici, padle pred njo na kolena in jo prosile odpuščanja. In deklica jim je odpustila. Prevezela je v svojo last tetin grad in do svoje smrti je gospodarila na njem v veliko zadovoljstvo in srečo služabnikov in siromakov, ki so imeli v njej najboljšo pomočnico in tolažnico. Kraljičino zlato šibico je skrbno čuvala; uporabila je pa ni nikoli več.

V spomin na siroto Nadico in na prečudno zgodbo njene mladosti pa rasejo še dandanes po naših gozdovih borovnice, maline in jagode, ki so zrasle iz njenih grenkih, trpkih solz.

